

Ügyszám: NAIH/2015/1300/4/H
Előzmény: NAIH-1804/2014/H
Ügyintéző:

Tárgy: termékbemutatók adatkezelése

HATÁROZAT

A **Pulse-Wawe Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (a továbbiakban: Kötelezett I.) (székhely: 1089 Budapest, Kálvária tér 21. sz. 5. em. 4. ajtó), illetve a **Carter's Magyarország Kft.** (a továbbiakban: Kötelezett II.) (székhely: 1064 Budapest, Podmaniczky u. 57. sz. 2. em. 14. ajtó) adatkezelésével kapcsolatban indult fenti számú ügyben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 61. § (1) bekezdés b) és f) pontjai alapján az alábbi döntéseket hozom:

1) A Kötelezettek jogellenes adatkezelését megtiltom, továbbá felszólítom arra, hogy ennek a határozat közlésétől számított 30 napon belül az alábbi módon tegyenek eleget:

- Az adatkezelés megkezdését megelőző tájékoztatási kötelezettségük megsértése miatt az adatkezelési tájékoztatási gyakorlatuk az Infotv. rendelkezéseinek megfelelően módosítsák úgy, hogy a jövőben adjanak megfelelő tájékoztatást az adatgyűjtés és adatkezelés céljairól az adatalanyok részére személyes adataik felvételekor, az üzletszabályzataikban, a formanyomtatványokon, és a telefonos, valamint internetes tájékoztatások során is.

- A jogalap hiányában és a célhoz kötött adatkezelés elvébe is ütköző módon az érintettektől összegyűjtött, egészségi állapotra vonatkozó különleges adatokat törölik, továbbá ilyen adatokat a jövőben ne gyűjtsenek, és ne kérjék azok megadását az érintettektől sem a termékbemutatókon sem más esetekben.

- Az érintett előzetes tájékoztatásának kötelezettségét és a célhoz kötött adatkezelés elvét megsértő módon, az „adatbekérő lapokon” az érintettektől összegyűjtött személyes adatokat törölik, a lapokat semmisítsék meg.

2) Továbbá az általa végzett jogellenes adatkezelés miatt

Kötelezett I.-et

**10.000.000. Ft, azaz tízmillió forint
adatvédelmi bírság
megfizetésére kötelezem**

Kötelezett II.-t

**4.000.000. Ft, azaz négymillió forint
adatvédelmi bírság
megfizetésére kötelezem**

Egyidejűleg az Infotv. 61. § (2) bekezdése értelmében elrendelem jelen határozatnak – azonosító adatokkal – a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) honlapján történő nyilvánosságra hozatalát.

A határozatban foglaltak végrehajtásáról, annak kézhezvételétől számított **30 napon belül értesítsék** a Hatóságot.

A bíróságot a határozat jogerőre emelkedését követő **15 napon belül a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság központosított bevételek beszédese célelszámolási forintszámlája (10032000-00319425-30006009)** javára kell megfizetni. **Az összeg átutalásakor kérem, hivatkozzon a NAIH/2015/1300. BÍRS. számra.**

Ha a Kötelezettek a bírságfizetési kötelezettségüknek határidőben nem tesznek eleget, késedelmi pótléket kötelesek fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Hatóság elrendeli a határozat végrehajtását, a bírság és a késedelmi pótlék adók módjára történő behajtását.

A hatósági eljárása kapcsán eljárási költség nem merült fel, ezért annak megállapításáról és viseléséről nem rendelkezem.

E döntés ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, de a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, azonban a Hatósághoz benyújtandó keresettel lehet kérni annak bírósági felülvizsgálatát. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetben jelezni kell. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30.000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

INDOKOLÁS

I. Az eljárás menete, a tényállás tisztázása:

1. Az eljárás alá vont cég profilja, tevékenységi köre

A Pulse-Wawe Kft. 2012. január 13-án került megalapításra, gazdasági tevékenysége a rendelkezésre álló információk szerint működése alatt olyan rendezvények szervezésére terjedt ki, amelyek célja a megjelentek részére egészségmegőrzésre alkalmas termékként bemutatott mágnessterápiás készülék, illetve ennek használatához kapcsolódó tanácsadási szolgáltatás értékesítése volt. A cég nagyszámú termékbemutatót rendezett az ország egész területén 2014-ben, jellemzően szállodák bérelt rendezvénytermeiben, amelyekre a meghívottakat telefonos megkeresés útján, illetve internetes honlapon toborozták. A Pulse-Wawe Kft. a Carter's Magyarország Kft-t bízta meg a termékbemutatók megtartásával.

2. A hatósági eljárás előzményei és a kapcsolódó vizsgálati ügyekben megállapítottak

Kötelezett I. a tevékenységéhez kapcsolódó honlap, a www.egeszsegmaskepp.hu tanúsága szerint termékbemutatók (ún. „egészségi állapotfelmérések”) szervezésével és „komplementer, kiegészítő egészségügyi megoldások” nyújtásával foglalkozik.

A Hatósághoz több panaszbeadvány érkezett, melyben a panaszosok olyan kéretlen telefonhívásokról számoltak be, amelyet a 06 1 296-2556-os számról indítottak. A panaszosok szerint a számról bejelentkező hang Kötelezett I. nevében mutatkozott be és ingyenes orvosi vizsgálatot (vastagbélrák-szűrés) ajánlott. A panaszosok kérdésére, a hívó fél egy esetben azt a tájékoztatást adta, hogy a telefonszámaik egy adatbázisból származnak, amit korábban vásároltak. Egyebekben megfelelő felvilágosítást nem adtak, a törlésre irányuló kéréseknek pedig nem tettek eleget.

A Hatóság a bejelentések alapján [...], [...], [...], [...] és [...] számon indult vizsgálati eljárásokhoz kapcsolódóan megkereste a [...] Kft.-t, hogy adjon tájékoztatást a kérdéses telefonszám előfizetőjéről, mivel a szám felett ez a telekommunikációs cég rendelkezik és jogosult azt kiosztani ügyfelei részére. A [...] Kft. tájékoztatásában a szám előfizetőjeként 2014 februárjára az Impulser-Trade Kft-t (1195 Budapest, Hoffher Albert u. 3. sz. 2. em. 7. ajtó), 2014 júniusára viszont már Kötelezett I-et jelölte meg.

A fentiekén túl megállapítást nyert, hogy www.egeszsegmaskepp.hu honlap kezdőoldalán szerepelt egy üzenetküldő mező, melyen keresztül kérdéssel lehet fordulni annak szerkesztői felé a cég tevékenységét illetően. A felületen a következő személyes adatok megadása szükséges az üzenetküldéshez: név, e-mail cím. A fentiekén túl lehetőség van hírlevélre történő feliratkozásra is e-mail cím megadásával. Az oldal „adatkezelési irányelvei” alapján az adatok kezelője a Pulse-Wave Kft. A weboldal tulajdonosaként a domain nyilvántartásba azonban nem Kötelezett I-et, hanem az Impulser Trade Kft-t jegyezték be tulajdonosként.

Az Impulser Trade Kft-t egy korábbi hatósági ügyhöz kapcsolódóan a Hatóság személyes adatok jogellenes kezelése miatt NAIH-4996-57/2012/H. számú határozatával adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. A kiszabott bírság a cég időközben elrendelt felszámolása miatt behajthatatlan volt. Mivel a két cég fő profilja, marketing módszerei és az árult termékek köre megegyezett egymással, továbbá mivel a Hatóság 2014-es évi ellenőrzési tervében szerepel a termékbemutatókhoz kapcsolódó adatkezelések vizsgálata, Kötelezett I. adatkezelésének vizsgálata érdekében hatósági eljárás indult. Az eljárás a konkrét panaszokon túl a Kötelezett termékbemutatókhoz kapcsolódó általános adatkezelési tevékenységére terjedt ki.

3. A lefolytatott hatósági eljárás menete és körülményei

A Hatóság NAIH-1804-1/2014/H. számon 2014. szeptember 10-én értesítette Kötelezett I-et a hatósági eljárás megindításáról, továbbá végzés formájában különböző kérdések megválaszolására hívta fel. A kérdések elsősorban arra vonatkoztak, hogy Kötelezett I. hogyan gyűjti az érintettek személyes adatait (telefonszámok), vásároltak-e adatbázist harmadik féltől, illetve, hogy a személyes adatokat hogyan kezelik. A Hatóság felhívta Kötelezett I-et, hogy küldje meg a vonatkozó adatkezelési szabályzatokat és az ügy szempontjából releváns szerződéseket, iratokat.

[...]

A Hatóság [...] előzetesen regisztrált a 2014. szeptember 10-én a Hotel Ramada Resortban 08:30-kor kezdődő „egészségnap” megnevezésű rendezvényre. A Hatóság tekintettel a Ket. 88-89 §-aiban, továbbá a 56-57/B. §-aiban foglaltakra, helyszíni szemle tartását rendelte el az egészségnapon és azon két munkatársa részt vett.

A helyszíni szemle során megállapítást nyert, hogy az előadást nem Kötelezett I., hanem annak megbízásából Kötelezett II. képviselői bonyolították le. A bemutató kezdetén valamennyi megjelent vendégtől a rendezvény lebonyolítói a rendezvényterembe történő belépéskor elkérték a következő személyes adatokat és felírták azokat egy papírlapra: vendég neve, születési dátuma, címe és telefonszáma. Az előadás kezdetén továbbá a megjelenteknek megmérték a véroxigén szintjét egy arra alkalmas eszközzel, a kapott eredményt pedig név szerint feljegyezték egy papírlapra. Az előadás kezdetén szintén érkezési sorrendben minden egyes megjelentről készítettek egy hőkamerás felvételt, amelyet digitális formában elmentettek egy általuk használt számítógépre.

A termékbemutatón a pulzáló mágnesterápiás módszert és matrac terméket népszerűsítő előadás alatt az előadók kiosztottak minden megjelentnek egy kérdőívet, amelyen „Vastagbél-kockázatelemzés” felirat szerepel. A kérdőíven megadni kért adatok a következők: név, dátum, helyszín. Ezen felül az egyes résztvevőktől egészségi állapotra, betegségekre, valamint eddig tapasztalt panaszokra vonatkozó különleges adatok megadását kéri a kérdőíven. A kérdőívek eredményeit később – azok kiértékelése után – az előadó a hallgatóság szóbeli beleegyezésével felolvasta a megjelenteknek.

Az előadás elején elhangzott az a tájékoztatás, hogy a felvett személyes adatokat a bemutató után továbbítják a cégközpontba, ami Kötelezett II. székhelye. A felvett egészségi állapotra vonatkozó különleges adatokat név nélkül, statisztikai célból dolgozzák fel, az elérhetőségi adatokat az ügyfélkör bővítése érdekében gyűjtik.

A termékbemutató második felében lehetőség volt a népszerűsített pulzáló mágnesterápiás matrac kipróbálásra is, ami után újból megmérték a megjelentek véroxigén szintjét, valamint készítettek róluk egy újabb hőkamerás felvételt is. Ezzel kapcsolatban elhangzott azon tájékoztatás is, hogy a felvételeket egy zárt internetes kapcsolatot használva (octopuscall.hu honlapon keresztül) szintén továbbítják a cégközpontba, ahol azokat elemzik, és ha valamelyiken súlyos egészségügyi problémát diagnosztizálnak, akkor arról még az előadás alatt visszajeleznek. Kötelezett II. képviselői a helyszínen azt a tájékoztatást adták, hogy csak a hőkamerás felvételek képe kerül ily módon továbbításra, azok a megjelentek személyes adataival nem kapcsolathatóak össze.

A helyszínen tapasztaltak és a lefoglalt dokumentumok szerint a megjelenteknek a pulzáló mágnesterápiás matrac megvásárlása mellé lehetőségük van orvosi konzultációra is jelentkezni, amelyet [...] orvos a [...] Kft-n (a továbbiakban: Kft. I.) keresztül biztosít.

A termékbemutatón kivetített diasoron, a szóróanyagokon, továbbá a megjelentekkel opcionálisan kitöltött „adatbekérő lapon” az „Impulser” márkajelzés és logó szerepelt több helyen, amelyet az Impulser-Trade Kft. is használt működése alatt.

Az ún. „adatbekérő lapon” különböző személyes adatok (név, cím, születési dátum, telefonszámok, e-mail cím) megadására van lehetőség és ehhez kapcsolódóan egy kérdőív kitöltésére, amely a megjelentek elégedettségét hivatott felmérni az előadással és az azon elhangzottakkal kapcsolatban. Az adatbekérő lapon szerepel egy rövid apró betűs tájékoztatás, amely szerint: *„Aláírással hozzájárulok ahhoz, hogy az adatvédelmi törvény (2011. évi CXII. törvény) értelmében az Impulser személyes adataimat kizárólag arra használja, hogy a későbbiekben hírlevelekkel és ajánlatokkal megkeressen. Személyes adatainak felhasználását addig tekintjük folyamatosnak, amíg írásban nem kéri azok törlését.”* A fentiekben túl a nyomtatványon nem szerepel más tájékoztatás.

A Hatóság munkatársai által a helyszínen lefoglalt dokumentumok között szerepel egy „áruvásárlási megrendelő” elnevezésű dokumentum is, amely a termékbemutatón is eladásra kínált mágnesterápiás készülékkel kapcsolatos adásvételi, illetve személyi kölcsön ügyintézésével kapcsolatos szerződés, azonban azon a Kft I. pecsétje szerepel, mint eladó, továbbá két nappal korábbi dátum (2014. szeptember 8.) került feltüntetésre az adásvétel napjaként. A Hatóság e dokumentummal és körülményekkel kapcsolatban jelen határozatban további megállapítást nem tesz, a Kft I. adatkezelését a későbbiekben külön hatósági eljárásban vizsgálja.

A Hatóság a termékbemutatón megállapítottakra tekintettel ügyfélként vonta be Kötelezett II-t és a Kft I.-et, hozzájuk egyidejűleg kérdéseket intézett a Kötelezettel történő gazdasági együttműködésük és adatkezelésük tárgyában.

Kötelezett II. ismételt felszólítás után arról nyilatkozott, hogy Kötelezett I-el 2014. június 1. óta áll üzleti kapcsolatban, a megbízás Kötelezett I. tulajdonát képező termékek előadásokon történő reklámozására és igény szerinti értékesítésére vonatkozik. Ilyen szerződést a cég a Kft I.-el is kötött. Az egészségnapokon megjelent hallgatóságtól személyes adataikat abból célból kérik el, mivel az előadók kötelessége egy lista alapján ellenőrizni, hogy csak azok legyenek az előadáson jelen, akiket arra meghívtak. Adatokat semmilyen formában nem továbbítanak, tárolnak és dolgoznak fel. Az egészségi állapotra vonatkozó kérdőívek kitöltése azt a célt szolgálja, hogy a kitöltő önmaga szembesüljön azzal, hogy milyennek látja egészségi állapotát. A megadott adatokat nem gyűjtik, tárolják, illetve dolgozzák fel, azokból statisztikát pedig nem készítenek. A hőkamerás felvételeket [...] a Kft I. ügyvezetője részére elektronikusan továbbítják, aki azokat elemzi, majd visszajelez az előadónak a diagnózist illetően. Kötelezett II. csatolta az érintett cégekkel kötött szerződésai másolatát, adatkezelési szabályzatát, valamint az eddig tartott előadások időpontjait és helyszíneit.

A Kft I. ismételt felszólítás után arról nyilatkozott, hogy egészségmegőrző termékek direkt marketing eszközökkel történő értékesítésével foglalkozik. A cég és Kötelezett I. között közvetlen együttműködési, szolgáltatási szerződés nincs, viszont mindketten Kötelezett II-t bízták meg termékeik értékesítésével. A Kft I. a nyilatkozat szerint nem kezel egészségügyi adatokat, az egészségnapokon kért adatokat nem gyűjti, nem tárolja és dolgozza fel. A cég válaszához csatolta Kötelezett II-vel létrejött megbízási szerződést.

Mivel a fenti nyilatkozatok beszerzése után további kérdések merültek fel, a Hatóság ismételt nyilatkozattételre hívta fel mind Kötelezett II-t, mind a Kft I.-et.

A Kft I. válaszában előadta, hogy Kötelezett II. előadói nem küldik meg részére se az egészségnapok alatt, sem máskor a termékbemutatók alatt készült hőkamerás felvételeket. Az egyes rendezvények alatt nincs adatmozgás a Kft I. és az előadók között. A hőkamerás felvételek eredményeit a nyilatkozat alapján egészségügyi végzettség nélkül is közölhetik az előadók a szolgáltatást igénybe vevőkkel.

Kötelezett II. az eljárás lezárásáig – a végzés átvétele ellenére – nem válaszolt, a kért dokumentumok, szerződések másolatát nem küldte meg. A Hatóság eljárási bírsággal sújtotta emiatt NAIH/2015/1300/3/H. számú végzésével.

A Hatóság az ügyben fentiekén túl helyszíni szemle lefolytatását tartotta szükségesnek az eljárás során Kötelezett I. székhelyén, a 1015 Budapest, Donáti u. 38. alatt, ahol azonban megállapításra került, hogy ott a cég nem végez gazdasági tevékenységet, a címen egy székhelyszolgáltató cég ad székhelyet Kötelezett I-nek és csak az oda érkező iratokat veszi át és továbbítja.

Kötelezett I. a Hatóság korábbi, kérdéseket tartalmazó végzésére adott válaszában előadta, hogy wellness és egészség-megőrzési termékek forgalmazásával foglalkozik, azonban gazdasági tevékenysége egyéb okokból rövid időn belül meg fog szűnni. Előadta továbbá, hogy adatkezelést nem végez, mivel a termékbemutatókra szóló invitálásokat lebonyolító call center tevékenység lefolytatásával, valamint a rendezvények tartásával és a közvetlen értékesítéssel külső cégeket bízott meg. Ezen felül azt állította, hogy semmilyen adatbázist nem bocsát a megbízottak rendelkezésére, az ügyféladatokat beszerzését mindegyik cég saját hatáskörben végzi. A Kötelezett továbbá azt is leírta, hogy a www.egeszsegmaskepp.hu nem áll az üzemeltetésében. Azon ténnyel kapcsolatban nem nyilatkozott, hogy a honlap adatkezelési tájékoztatójában ezzel ellentétben Kötelezett I. volt megjelölve adatkezelőként.

A Hatóság a fentiek után helyszíni szemlét tartott Kötelezett I. korábbi székhelyén, a 1195 Budapest, Hoffher Albert u. 3. alatt. Megállapítást nyert, hogy korábban ott a cég rendelkezett irodahelyiséggel, azonban az már nem működik.

A Hatóság a továbbiakban ismételt végzést bocsátott ki NAIH-1804-16/2014/H. számon kérdésekkel Kötelezett I. részére, valamint személyes meghallgatásra idézte annak ügyvezetőjét.

A személyes meghallgatáson Kötelezett I. képviselőjében megjelent [...] ügyvéd. A Hatóság a meghallgatáson tőle további dokumentumok megküldését kérte, tekintettel arra, hogy újabb tisztázandó kérdések merültek fel, valamint a meghallgatáson a legtöbb, adatkezeléssel kapcsolatos kérdésre a jogi képviselő nem tudott válaszolni. Mivel a meghallgatásig a Hatóság NAIH-1804-16/2014/H. számú végzésére Kötelezett I. nem válaszolt, a Hatóság ismételten felhívta a jogi képviselőjén keresztül arra, hogy ennek tegyen eleget.

Később Kötelezett I. eleget tett adatszolgáltatási kötelezettségének, valamint nyilatkozott a hozzá intézett kérdésekkel kapcsolatban. Eszerint Kötelezett I. Kötelezett II-t bízta meg az általa forgalmazott mágnesterápiás termékek népszerűsítésével, terjesztésével és értékesítésével.

Kötelezett I. több call center szolgáltatást nyújtó céggel is szerződött, úgy, mint Impulser Trade Kft., Ruber Hungary Kft. (9023 Győr, Körkemence u. 8.), [...] Kft. (a továbbiakban: Kft II.) és Jugis 2007 Kft (9028 Győr, Mészáros Lőrinc u. 12.). A call centeres tevékenység végzéséhez a szoftverre Kötelezett I. fizetett elő a [...] Kft-nál, magát a programot azonban a fent említett cégek telefonos ügyintézői használták a hívások lebonyolításához (direkt marketing hívások az előadásokra való megjelenés céljából, továbbá ügyfélszolgálat). A megbízási szerződések alapján a hívásokhoz szükséges adatbázist nyilvános adatbázisok felhasználásával a megbízott vállalkozások biztosították. Az értékesíteni kívánt termékkel kapcsolatos információkat Kötelezett I. bocsátotta a call centert üzemeltető cégek rendelkezésére. A fentiekén kívül a szerződések nem tartalmazzak további utasítást a megbízottak részére az adatkezeléssel kapcsolatban.

Kötelezett I. állítása szerint a Kft I. és közöttük közvetlen szerződéses kapcsolat és adatcsere nem volt, viszont mindkét cég Kötelezett II-t bízta meg a termékek értékesítésével. Kötelezett I. nyilatkozata szerint az „egészségnapokon” kitöltött kérdőívek összegyűjtésre, feldolgozásra és harmadik félnek történő továbbításra nem kerülnek. Az www.egeszsegmaskepp.hu domain tulajdonosa az Impulser Trade Kft. Korábban elkezdődött az oldal átalakítása, mivel Kötelezett I. szándékozta azt a későbbiekben átvenni. Az átvétel azonban a gyakorlatban nem történt meg, így kerülhetett be Kötelezett I. neve az oldal adatkezelési irányelveibe. A Hatóság eljárása hatására az oldalról törölték Kötelezett I. nevét. A www.pulsewawe.hu oldal a nyilatkozat szerint csupán egy „elvetélt” kísérlet volt a társaság működésének megmentésére, az oldal soha sem üzemelt rendeltetésszerűen. A hatósági eljárás hatására az oldalt megszüntette a társaság. Az oldalnak adatkezelési szabályzata nem volt. A nyilatkozat szerint a call center üzemeltető cégekkel az elszámolás a megjelent személyek után történt, ezért kérték el az egészségnapokon az előadók a megjelentek alapadatait (név, cím, születési dátum, telefonszám). A call center cégek részére azonban csak a létszámadat került továbbításra. Az egészségügyi kérdőívek a nyilatkozat szerint anonimek és az ügyfélnél maradnak, a hőkamerás képeket pedig nem továbbítják. A cég csatolta nyilatkozatához a szerződő partnereivel létrejött egyes megbízási szerződéseket.

A fentiekén túl Kötelezett I. az általa csatolt szerződés alapján a [...] fióktelepével együttműködési szerződést kötött magánszemély fogyasztók részére történő hiteltermék terjesztése és értékesítése céljából. A szerződés alapján a [...] kölcsönt folyósít a Kötelezett I. által értékesítendő termék ügyfelek általi megvásárlásához úgy, hogy az ügyfélnek az áruhitel szerződés aláírásával tett felhatalmazása alapján a [...] a kölcsön összegét az ügyfél helyett és nevében a termék vételára jogcímén közvetlenül Kötelezett I-nek utalja. A hitelkérelmeken megadott adatok valóságtartalmáért

a szerződés alapján Kötelezett I. felel. A szerződés szerint továbbá Kötelezett I. felel alvállalkozója megfelelő képzettségéért és jogszabályban meghatározott engedélyéért, ha alvállalkozói szerződést köt a hiteltermék értékesítése céljából. A [...] és [...] számú ügyekben a [...]tól beszerzett táblázat alapján megállapítható, hogy tevékenysége alatt Kötelezett I. termékének megvásárlása érdekében, a Kötelezett II. előadói által megtartott termékbemutatókon összesen 515 személy kötött hitelszerződést, 145.319.676 Ft értékben. A termékek megvásárlása céljából felvett hitel átlagos összege 282.174 Ft személyenként. Ezeknél a számoknál a tényleges vásárlók száma, illetve a lebonyolított forgalom minden bizonnyal nagyobb volt, mivel az csupán a termék megvásárlása érdekében kölcsönszerződést kötő érintettek adatait és a felvett kölcsön összegét tartalmazza.

II. Az ügyben alkalmazandó jogszabályi előírások:

Az Infotv. 3. § 2. pontja szerint: *„személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés”*,

Az Infotv. 3. § 3. pont a) és b) alpontjai szerint: *„különleges adat: a faji eredetre, a nemzetiséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, az érdek-képviselői szervezeti tagságra, a szexuális életre vonatkozó személyes adat, továbbá az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat.”*

Az Infotv. 7. pontja értelmében *„hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok – teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez”*,

9. pontja szerint *„adatkezelő: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az általa megbízott adatfeldolgozóval végrehajtatja”*;

10. pontja szerint *„adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése”*.

11. pontja értelmében *„adattovábbítás: az adat meghatározott harmadik személy számára történő hozzáférhetővé tétele”*.

17. pontja értelmében *„adattfeldolgozás: az adatkezelési műveletekhez kapcsolódó technikai feladatok elvégzése, függetlenül a műveletek végrehajtásához alkalmazott módszertől és eszköztől, valamint az alkalmazás helyétől, feltéve hogy a technikai feladatot az adatokon végzik.”*

18. pontja értelmében *„adattfeldolgozó: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely szerződés alapján - beleértve a jogszabály rendelkezése alapján kötött szerződést is - adatok feldolgozását végzi.”*

Az Infotv. 4. és 5. §-a szerint: *„(1) Személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.*

(2) Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető. [...]

5. § (1) Személyes adat akkor kezelhető, ha

- a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy
- b) azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés)."

Az Infotv. 14. § szerint „az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél

- a) tájékoztatását személyes adatai kezeléséről,
- b) személyes adatainak helyesbítését, valamint
- c) személyes adatainak - a kötelező adatkezelés kivételével - törlését vagy zárolását.”

Az Infotv. 20. § (2) bekezdése alapján „az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.”

Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (Eüak.) 4. §-a alapján:

„(1) Az egészségügyi és személyazonosító adat kezelésének célja:

- a) az egészség megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása,
- b) a betegellátó eredményes gyógykezelési tevékenységének elősegítése, ideértve a szakfelügyeleti tevékenységet is,
- c) az érintett egészségi állapotának nyomon követése,
- d) a népegészségügyi, közegészségügyi és járványügyi érdekből szükségessé váló intézkedések megtétele,
- e) a betegjogok érvényesítése.

(2) Egészségügyi és személyazonosító adatot az (1) bekezdésben meghatározottakon túl – törvényben meghatározott esetekben – az alábbi célokból lehet kezelni:

- a) egészségügyi szakember-képzés,
- b) orvos-szakmai és epidemiológiai vizsgálat, elemzés, az egészségügyi ellátás tervezése, szervezése, költségek tervezése,
- c) statisztikai vizsgálat,
- d) hatásvizsgálati célú anonimizálás és tudományos kutatás,
- e) az egészségügyi adatot kezelő szerv vagy személy hatósági vagy törvényességi ellenőrzését, szakmai vagy törvényességi felügyeletét végző szervezetek munkájának elősegítése, ha az ellenőrzés célja más módon nem érhető el, valamint az egészségügyi ellátásokat finanszírozó szervezetek feladatainak ellátása,
- f) a társadalombiztosítási, illetve szociális ellátások megállapítása, amennyiben az az egészségi állapot alapján történik,
- g) az egészségügyi ellátásokra jogosultak részére a kötelező egészségbiztosítás terhére igénybe vehető szolgáltatások rendelésének és nyújtásának, valamint a gazdaságos gyógyszer-, gyógyászati segédeszköz- és gyógyászati ellátás rendelési szabályai betartásának a vizsgálata, továbbá a külön jogszabály szerinti szerződés alapján a jogosultak részére nyújtott ellátások finanszírozása, illetve az ártámogatás elszámolása,
- h) bűnüldözés, továbbá a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben meghatározott feladatok ellátására kapott felhatalmazás körében bűnmegelőzés,

- i) a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvényben meghatározott feladatok ellátása, az abban kapott felhatalmazás körében,
- j) közigazgatási hatósági eljárás,
- k) szabálysértési eljárás,
- l) ügyészségi eljárás,
- m) bírósági eljárás,
- n) az érintettnek nem egészségügyi intézményben történő elhelyezése, gondozása,
- o) a munkavégzésre való alkalmasság megállapítása függetlenül attól, hogy ezen tevékenység munkaviszony, közalkalmazotti és közszolgálati jogviszony, hivatásos szolgálati viszony vagy egyéb jogviszony keretében történik,
- p) közoktatás, felsőoktatás és szakképzés céljából az oktatásra, illetve képzésre való alkalmasság megállapítása,
- q) a katonai szolgálatra, illetve a személyes honvédelmi kötelezettség teljesítésére való alkalmasság megállapítása,
- r) munkanélküli ellátás, foglalkoztatás elősegítése, valamint az ezzel összefüggő ellenőrzés,
- s) az egészségügyi ellátásokra jogosultak részére vényen rendelt gyógyszer, gyógyászati segédeszköz és gyógyászati ellátás folyamatos és biztonságos kiszolgáltatása, illetve nyújtása érdekében,
- t) a munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések - ideértve a fokozott expozíciós eseteket is - kivizsgálása, nyilvántartása és a szükséges munkavédelmi intézkedések megtétele,
- u) az egészségügyi dolgozókkal szemben lefolytatott etikai eljárás,
- v) eredményesség alapú támogatásban részesülő gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök eredményességének, támogatásának megállapítása, és ezen gyógyszerekkel kezelt kórképek finanszírozási eljárásrendjének alkotása,
- w) betegút-szervezés,
- x) az egészségügyi szolgáltatások minőségének értékelése és fejlesztése, az egészségügyi szolgáltatások értékelési szempontjainak rendszeres felülvizsgálata és fejlesztése,
- y) az egészségügyi rendszer teljesítményének ellenőrzése, mérése és értékelése,
- z) az egészségügyi ellátásokra jogosult részére a hatásos és biztonságos gyógyszerelés elősegítése, valamint a költséghatékony gyógyszeres terápia kialakítása érdekében,
- zs) az Európai Unión belüli határon átnyúló egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó jogok érvényesítése.
- (3) Az (1)-(2) bekezdésekben meghatározott céloktól eltérő célra is lehet az érintett, illetve törvényes vagy meghatalmazott képviselője - megfelelő tájékoztatáson alapuló - írásbeli hozzájárulásával egészségügyi és személyazonosító adatot kezelni.
- (4) Az (1)-(2) bekezdések szerinti adatkezelési célokra csak annyi és olyan egészségügyi, illetve személyazonosító adat kezelhető, amely az adatkezelési cél megvalósításához elengedhetetlenül szükséges.”

III. Megállapítások:

1. A Kötelezettek tevékenysége, adatkezelői felelőssége

Az árubemutatóval egybekötött termékértékesítési tevékenység a hagyományostól eltérő kereskedelmi formák egyike, ahol az ügyletkötés természetéből adódóan a vásárlók több tekintetben is (fogyasztói jogok érvényesülése, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat elleni védelem és a személyes adataik kezelése vonatkozásában biztosított jogok) fokozott védelmet igényelnek.

Kötelezett I. „pulzáló mágnesterápiás” termékek forgalmazásával foglalkozik, melyeket termékbemutatókon értékesít. A fogyasztó részére Kötelezett I. nevében a kettejük között létrejött megbízási szerződés alapján Kötelezett II. köti meg a szerződéseket, a fogyasztói szavatossági jogokat Kötelezett I. elégíti ki. A vásárlók és az egyes bemutatókra megjelentek adatait Kötelezett I.

a termékbemutatók megtartásával megbízott alvállalkozójával (Kötelezett II.) együtt kezeli. A Kötelezett I. tartja nyilván a kiállított számlákat, továbbá Kötelezett I. megbízása alapján toborozzák alvállalkozói az érintetteket telefonos megkeresések és internetes hirdetés útján. Kötelezett I. megbízása alapján Kötelezett II. tartotta meg azon termékbemutatókat, ahol Kötelezett I. által kínált terméket népszerűsítették az előadók. Kötelezett I. nyilatkozata alapján Kötelezett II. a megbízás keretein belül önállóan határozta meg a termékbemutatókkal kapcsolatban az előadások menetét, a kitöltetett kérdőívek formáját és tartalmát. Mindezek alapján megállapítható, hogy Kötelezett I. és Kötelezett II. együttesen határozzák meg az termékbemutató megtartásához kapcsolódó marketing célú adatkezelés célját, valamint annak folyamatát, hozzájárulnak az adatkezelésre vonatkozó döntéseket, így együttesen minősülnek adatkezelőnek.

Kötelezett I. termékbemutatóira a résztvevőket egyrészt telefonos hívásokkal, másrészt közvetett módon, a www.egeszsegmaskepp.hu honlapon megadott elérhetőség útján toborozta. Az első esetben tehát a kapcsolatfelvétel Kötelezett I. részéről, a második esetben viszont az érintett részéről történik. Az előadás iránt érdeklődő a telefonos regisztráció során a neki tetsző helyszín és időpont kiválasztása után, majd később a helyszínen történő megjelenésével jelzi részvételi szándékát. A hívások lebonyolításával megbízott call center cégeket Kötelezett I. bízta meg az érintettek toborzásával.

Habár Kötelezett I. állítása szerint a fenti honlap nem állt a kezelésében, azon keresztül a Hatóság tagjának mégis sikerült képviselőjével kommunikálnia és az általa szervezett termékbemutatóra a megadott elérhetőségen regisztrálnia. A honlapon ezen felül csak Kötelezett I. neve szerepelt, más vállalkozás, vagy magánszemély nem volt semmilyen formában sem azon feltüntetve. A honlap tehát működött adott időszakban, az Kötelezett I. tevékenységével összekapcsolódott, annak ellenére, hogy a domain regisztrációkor bejegyzett tulajdonos az Impulser Trade Kft. volt. Megjegyzendő, hogy ebben az időszakban az Impulser Trade Kft. már felszámolás alatt állt.

A termékbemutató kezdetén az előadóterembe történő belépés előtt Kötelezett I. megbízása alapján, de Kötelezett II-vel munkaviszonyban lévő előadók a megjelentektől elkértek a nevüket, születési dátumukat, telefonszámukat és címüket. Később a megjelenteknek lehetőségük van elérhetőségeikkel (név, születési dátum, lakcím, telefonszám, e-mail cím) egy adatbekérő lap kitöltésére is, amely direkt marketing célokat szolgál. A kért adatok az Infotv. 3. § 2. pontja alapján személyes adatnak minősülnek.

A termékbemutató során a megjelenteknek kiosztanak egy kérdőívet, amelyre a kitöltő nevét kell feltüntetni. A kérdések az egyes termékbemutatókon kitöltetett kérdőíveken arra vonatkoznak, hogy az érintett hány éves, szenved-e az alábbi betegségekben, illetve azokra milyen gyógyszereket szed: véres széklet, nyák ürül-e székletürítéskor, váladékozás, pecsételő széklet, szorulás, hasmenés, visszatérő hasi fájdalom, görcs, fogyás, étvágytalanság, vérszegénység, vastagbél polip, gyulladós betegség, rosszindulatú vastagbél daganat, gyomor- vagy nyelőcsőpolip, legközelebbi vérrokonok között előfordult-e vastagbél daganat, illetve bármilyen rosszindulatú daganat, tágabb rokonságban előfordult-e vastagbél daganat. Ezek az adatok az Infotv. 3. § 3. pont b) alpontja szerint különleges adatnak minősülnek, mivel azok az érintett egészségi állapotára vonatkozó személyes adatok körét kimerítik.

A megrendelés hátoldalán szereplő tájékoztató alapján az elérhetőségi adatok (név, lakcím) megadása tekintetében a vevő hozzájárul ahhoz, hogy az eladó a jövőben áruvásárlási ajánlatokkal megkeresse és hírlevelet küldjön számára. Az eladó az adatokat nyilvánosságra nem hozhatja és nem továbbíthatja harmadik személy részére. Az eladó magára nézve kötelezőnek ismeri el az adatkezeléssel kapcsolatban a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényt.

A termékbemutató során az előadások végeztével a megjelentek a bemutatott és a helyszínen kipróbálható pulzáló mágnessterápiás matracot megvásárolhatják a cégtől.

2. Célhoz kötött adatkezelés követelménye

Az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdései szerint csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. Jogosulatlan adatkezelésnek minősül az a gyakorlat, amely során olyan személyes adatok megadását kéri az adatkezelő, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához nem elengedhetetlenül szükséges.

Az Adatvédelmi Munkacsoportnak a célhoz kötöttségről szóló 3/2013. számú véleménye szerint „A célhoz kötöttséggel szorosan összefügg az átláthatóság elve, ami előre láthatóságot jelent és biztosítja az adatalany rendelkezését adatai felett. Az előre láthatóság alapján az adatalany tudomással bír arról, hogy adatai miként kerülnek kezelésre, ami (jog)biztonságot teremt mind az adatalany, mind pedig az adatkezelő részére. Az előre láthatóság ezt meghaladóan figyelembe veszi az adatalany jogos várakozását az adatkezeléssel kapcsolatban.”

a) Kötelezett I. „vastagbédaganat szűrés”, „szűrővizsgálat”, „állapotfelmérés”, „lakossági tájékoztatás” és „orvosi konzultáció” megnevezéssel tünteti fel rendezvényeit a honlapon, valamint a telefonos tájékoztatások során. Az, hogy a rendezvény és az adatkezelés célja valójában termékértékesítés, az érintett számára egyértelműen nem derül ki. A felhívás és előzetes tájékoztatás sem utal egyértelműen a rendezvény valós céljára, tehát a termékértékesítésre, hanem szűrővizsgálatnak és előadásnak mutatja be a tevékenységet, a címzett így nem értesül előzetesen a rendezvény és ahhoz kapcsolódó adatkezelés valódi céljáról. Mivel a termékbemutató valós célja egyértelműen a termékértékesítés és nem a szűrővizsgálatok lefolytatása, ezért az ahhoz kapcsolódó adatkezelés a homályos és félrevezető tájékoztatás miatt nem felel meg az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdéseiben meghatározott célhoz kötött adatkezelés elvének.

b) Az egyes termékbemutatók előtt Kötelezett II. előadói a megjelent személy nevének, címének, születési idejének és telefonszámának megadását kérték egy papírlapon. Sem az adatok felvétele előtt, sem később azonban semmilyen tájékoztatás nem hangzott el arról, hogy ezeket az adatokat milyen célból kívánják kezelni. A rendezvények lebonyolításával megbízott Kötelezett II. a felvett adatok vonatkozásában azt nyilatkozta, hogy az egészségnapokon megjelent hallgatóságtól személyes adataikat abból célból kéri el, mivel az előadók kötelessége egy lista alapján ellenőrizni, hogy csak azok legyenek az előadáson jelen, akiket arra meghívtak. A cég – a Hatóság későbbi felhívására ellenére – nem nyilatkozott azonban arról, hogy az egyes előadásokra regisztrált személyek listája milyen forrásból származik. A Hatóság álláspontja szerint ellentétes a célhoz kötött adatkezelés követelményével és az adatminimalizálás elvével, ha egy már elvileg rendelkezésre álló lista alapján még egyszer elkérik a megjelent személy valamennyi adatát. A Hatóság álláspontja alapján, abban az esetben, amennyiben valóban létezik a regisztrált résztvevőkről névjegyzék, elegendő a személyazonosság ellenőrzéséhez a megjelent személy nevének a lista alapján történő ellenőrzése. További elérhetőségi adatok, illetve születési dátum rögzítése és tárolása azonban csupán a személyazonosság ellenőrzése céljából nem indokolt és ezért ellentétes az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdéseiben megfogalmazott célhoz kötött adatkezelés elvével. Az ügyben tapasztalt körülmények alapján a valódi adatkezelési cél valószínűsíthetően a megjelentek adatainak későbbi direkt marketing célokra történő felhasználása, amiről azonban szintén nem hangzott el tájékoztatás.

c) A fentiekben túl a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy Kötelezett I. megbízásából Kötelezett II. az ország területén, egészségnap címen jelentős számú termékbemutatót szervezett, amelyek keretében különleges adatok gyűjtésére került sor, illetve az érintettek különböző mágnessterápiás eszközöket vásárolhattak négyszázezer Ft körüli áron. A cég tevékenysége tehát az előadás során egészség-megőrzési célúnak beállított termékek

értékesítésében merül ki elsősorban, ezen felül a rendelkezésre álló adatok szerint nem végez olyan tevékenységet, ami indokoltá tenné, hogy a vásárlók egészségügyi állapotával is tisztában legyen. A Hatóság álláspontja szerint egy termékbemutató megtartásához és a termékértékesítés ösztönzéséhez nem szükséges ahhoz kapcsolódó egészségügyi adatkezelés. Ez megtévesztésül, a valódi adatkezelési cél leplezésére szolgálhat a nagyobb érdeklődés felkeltése érdekében (egészségügyi programnak meghirdetett termékértékesítés).

Az Infotv. 4. § (2) bekezdése alapján csak az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas személyes adat kezelhető és a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig. Mivel egy termékbemutató elsődleges célja az áruértékesítés, annak eléréséhez nem elengedhetetlenül szükséges, hogy az azt megtartó különböző különleges adatok megadását kérje a megjelent érintettektől. Ez akkor sem indokolt, hogy ha a termékbemutatón egyébként egészség-megőrzési, vagy gyógyászati célra alkalmasnak mondott eszközöket kívánnak értékesíteni a megjelentek részére. Ez a gyakorlat különösen annak fényében sérti a célhoz kötött adatkezelés elvét, hogy a megfelelő tájékoztatás hiányában nem is állapítható meg, hogy a felvett személyes adatoknak mi lesz a későbbiekben a sorsa. A megfelelő tájékoztatás hiányában nem határozható meg, hogy a cég milyen célból kívánja az összegyűjtött adatokat kezelni. Az eljárás során a Hatóság többfajta egymásnak ellentmondó magyarázattal találkozott a különleges adatok kezelésének indokát és sorsát illetően, azonban ezek közül egyik sem egyeztethető össze a termékbemutató valós céljával, nevezetesen egy termék értékesítésével.

Megállapítható tehát, hogy a Kötelezettek gyakorlata nem felel meg az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdéseiben előírt célhoz kötött adatkezelés elvének.

3. Tájékoztatási kötelezettség

Az Infotv. 20. § (2) bekezdése úgy rendelkezik az adatkezelő előzetes tájékoztatási kötelezettségéről, hogy az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az érintettet az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, illetve arról is, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.

a) Az egyes termékbemutatók előtt a megbízott előadók a megjelent személy nevének, címének, születési idejének és telefonszámának megadását kérték egy papírlapon. Sem az adatok felvétele előtt, sem később azonban semmilyen tájékoztatás nem hangzott el arról, hogy ezeket az adatokat milyen célból kívánják kezelni. Az érintettek így nem lettek előzetesen tájékoztatva ezen adatkezelés céljáról és jogalapjáról.

b) A termékbemutatón kitölthető „adatbekérő lappal” kapcsolatban a Hatóság álláspontja szerint elégséges a kérdőíven szereplő azon rövid apróbetűs tájékoztatás, amely szerint: *„Aláírással hozzájárulok ahhoz, hogy az adatvédelmi törvény (2011. évi CXII. törvény) értelmében az Impulser személyes adataimat kizárólag arra használja, hogy a későbbiekben hírlevelekkel és ajánlatokkal megkeressen. Személyes adatainak felhasználását addig tekintjük folyamatosnak, amíg írásban nem kéri azok törlését.”* Az „adatbekérő lapon” szereplő tájékoztatásban nem szerepel, hogy a megadott adatok tekintetében ki az adatkezelő, adatfeldolgozó, illetve hogy azokat kik ismerhetik meg. Az „Impulser” megnevezés megtévesztő, mivel ahhoz az ügy kapcsán konkrét cégnév, így adatkezelő sem kapcsolható, ráadásul a Kötelezettek és nem az „Impulser” adatkezeléséről van szó. A tájékoztatásból az érintett jogairól és jogorvoslati lehetőségeiről történő tájékoztatás is teljes egészében hiányzik.

A Kötelezettek továbbá nem tettek eleget a hozzájárulás Infotv. 3. § 7. pontjában rögzített definíciójának sem, ugyanis az apró betűs tájékoztatóval nem valósult meg annak, az érintettek megfelelő tájékoztatására vonatkozó eleme. Az adatvédelmi munkacsoport fent hivatkozott 15/2011. számú véleményének III.A.1. pontja kifejti, hogy *„a tájékoztatásnak jól láthatónak (betűtípus és betűméret), feltűnőnek és minden részletre kiterjedőnek kell lennie.”*

c) A termékbemutatón megjelentek, köztük a Hatóság eljáró tagjai is Kötelezett II. előadói által megtartott előadás elején azt a tájékoztatást kapták, hogy az érintettek által kitöltött kérdőíveken szereplő egészségügyi adatok anonimizált formában továbbításra kerülnek Kötelezett II. részére (a „cégközpontba”), ahol azt statisztikai célokból feldolgozzák, illetve hasznoszerzés céljából akár tovább is értékesíthetik azokat. Később Kötelezett II. a Hatóság végzésére adott nyilatkozatában tagadta, hogy a kérdőíveket bármilyen formában továbbítanák, illetve feldolgoznák az azokon található adatokat, a kérdőívek csupán azt a célt szolgálják, hogy az érintettek saját maguk szembesülhessenek az egészségi állapotukkal. Nyilatkozatuk alapján a kérdőíveket az érintettek visszakapják. Ennek az állításnak azonban az előadáson elhangzottakon túl az a tény is ellentmond, hogy azon a termékbemutatón, ahol a Hatóság tagjai is megjelentek, az érintettek nem kapták vissza az általuk kitöltött kérdőíveket. A fenti ellentmondások miatt az érintettek tehát nincsenek megfelelő módon tájékoztatva arról, hogy a különleges adataikat milyen célból és jogalappal kezeli az adatkezelő, illetve azok továbbításra kerülnek-e harmadik személy részére.

Mivel az egyes termékbemutatókon a megadni kért személyes adatok kezelésével kapcsolatban az érintettek nem kapnak megfelelő tájékoztatást, ezért az adatkezeléshez történő hozzájárulásuk nem tekinthető tájékozottnak. Az érintetteknek a rendezvényre történő belépéskor elkért, az adatbekérő lapon megadott, továbbá az egészségügyi adatokat tartalmazó kérdőíven feltüntetett személyes adataik tekintetében az adatkezelés célja nem határozható meg a számukra rendelkezésre álló információk alapján. Ez a gyakorlat ellentétes Infotv. 3 § 7. pontjával, ami az adatkezeléshez való érvényes hozzájárulást az érintett megfelelő tájékozottságához, önkéntességéhez és annak félreérthetetlen jellegéhez köti. Az adatkezelés céljának elhallgatása és elégtelen tájékoztatás alapján nem jöhet létre olyan érvényes adatkezelés, ami azt az érintett előzetes hozzájárulásához köti.

A Kötelezettek tehát megsértették az Infotv. 20. §-ban előírt követelményt az előzetes tájékoztatási kötelezettségről, mivel a termékbemutatóin elégtelen, megtévesztő, továbbá önmaguk nyilatkozataival is ellentmondó tájékoztatást adtak az érintettek részére. Ez a gyakorlat ellentétes az Infotv. által előírt előzetes tájékoztatási kötelezettség elvével.

d) Az Infotv. 14. § a) és c) pontjai alapján az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél tájékoztatását személyes adatai kezeléséről és személyes adatainak - a kötelező adatkezelés kivételével - törlését vagy zárolását. Az Infotv. 17. § (2) bekezdése szerint a személyes adatot törölni kell, ha az érintett a 14. § c) pontjában foglaltak szerint kéri.

A hatósági eljárás alapját képező vizsgálati eljárásokban a panaszosok arról számoltak be, hogy a termékbemutatókra történő telefonos meghívásukkor nem kaptak azzal kapcsolatban megfelelő tájékoztatást, hogy adataik honnan származnak és ki az adatkezelő személye. Az adatkezelő ráadásul a panaszok alapján törlési kötelezettségének sem tett eleget, mivel előfordul, hogy ugyanazt a panaszost kifejezett kérése ellenére ugyanazon a telefonos elérhetőségén többször is kereste.

A Kötelezett I. által megküldött szerződések szerint a call centeres tevékenység lefolytatásával összesen négy alvállalkozót bízott meg, ezek név szerint az Impulser Trade Kft. cs.a., a Ruber Hungary Kft., a Kft II. és Jugis 2007 Kft. voltak. A megbízási szerződések alapján a hívásokhoz szükséges adatbázist a megbízott vállalkozások biztosították. Az értékesíteni kívánt termékkel

kapcsolatos információkat azonban Kötelezett I. bocsátotta a call centert üzemeltető cégek rendelkezésére. A fentiekén kívül a szerződések nem tartalmaznak további utasítást a megbízottak részére az adatkezeléssel kapcsolatban.

Az Infotv. 3. § 9. pontja alapján *„adatkezelő az a [...] személy, aki önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja”*. Mivel jelen esetben Kötelezett I. határozta meg az adatkezelés célját, tehát az érintettek meghívását az általa szervezett termékbemutatókra, és hajtatta azt végre a megbízott alvállalkozásokkal, Kötelezett I. minősül adatkezelőnek. A megbízott alvállalkozások az Infotv. 3. § 18. pontja alapján adatfeldolgozónak minősülnek a rendelkezésre álló információk szerint.

A fentiek alapján Kötelezett I. a termékbemutatóira történő meghívások során nem tett eleget az Infotv. 14. § a) és c) pontjaiban előírt kötelezettségeknek, mivel nem kaptak az érintettek megfelelő tájékoztatást az adatkezelő személyéről és adataik kezelésének jogalapjáról, és mivel nem elégséges azon szűkszavú tájékoztatás, hogy az adatok egy olyan adatbázisból származnak, amelyet korábban vásároltak.

A fentiek miatt a Kötelezettek tájékoztatási gyakorlatának átalakítását rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 1) pontjában.

4. Az adatkezelés jogalapja: az érintett hozzájárulása

Az Infotv. 5. § (1) bekezdése szerint személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény elrendeli. Az Infotv. 5. § (2) bekezdés a) pontja szerint különleges adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett írásban hozzájárul. Az Infotv. szerinti egyéb jogalap alkalmazása a vizsgált adatkezelés tekintetében nem merült fel.

a) Az Eüak 4. § (1) és (2) bekezdése tételesen sorolja fel, hogy egészségügyi adatok kezelése milyen célokból történhet. A 4. § (3) bekezdése szerint az (1)-(2) bekezdésekben meghatározott céloktól eltérő célra is lehet az érintett, illetve törvényes vagy meghatalmazott képviselője – megfelelő tájékoztatáson alapuló – írásbeli hozzájárulásával egészségügyi és személyazonosító adatot kezelni.

A Kötelezettek kereskedelmi tevékenysége kapcsán nem írja elő más jogszabály a kötelező adatkezelést, így az előadások alatt a megjelentekkel kitöltetett adatbekérő lapon megadott személyes adatokat csak hozzájárulásuk megléte esetén lehet kezelni. Az egészségi állapottal kapcsolatos kérdőíveken szereplő kérdésekre, az érintettek által beírt adatok kezeléséhez pedig csak az érintett írásbeli hozzájárulása esetén kerülhet sor.

A vizsgált adatkezelések esetében az adatkezelés jogalapja tehát az érintett – az egészségügyi adatok tekintetében írásbeli – hozzájárulása lehet. A hozzájárulás az Infotv. 3. § 7. pontja szerinti meghatározás alapján akkor tekinthető megadottnak, ha az önkéntes elhatározáson, valamint megfelelő tájékoztatáson alapul, határozott, félreérthetetlen, továbbá azt az érintett előzetesen adta meg, vagyis ha valódi választási lehetőség áll az érintett rendelkezésére és megfelelően tájékoztatják az adatkezelés céljáról, jogalapjáról és annak körülményeiről.

Az Adatvédelmi Munkacsoport 2011. július 13-án elfogadott, a hozzájárulás fogalmának meghatározásáról szóló 15/2011. számú véleménye kifejti, hogy a tájékozott hozzájárulás magában foglalja *a tények és következmények megismerését és értékelését, érthető nyelvezettel, megfelelő mélységű és pontos / helyes információ nyújtását, az adatkezelés releváns körülményeiről teljes körben, melyben benne vannak a hozzájárulás megadásának következményei is. Az adatkezeléshez*

adott hozzájárulás akkor önkéntes, ha tényleges választási lehetőség létezik; a hozzájárulásnak konkrétan meghatározott adatkezeléshez illetve adatkezelési műveletekhez szükséges rendelkeznie [...].

A Hatóság által az eljárás lefolytatása során tapasztaltak szerint a személyes adatok kezelésével kapcsolatos tájékoztatás elmaradt, illetve elégtelen, illetve maga az adatkezelés is cél nélküli. Ez mind az egyes termékbemutatókon megjelent érintettek beléptetése, mind az előadások során a megjelentekkel kitöltetett kérdőívek, mind pedig az adatbekérő lapokkal kapcsolatban felmerült. Mivel az érintettek nem rendelkeznek az adatkezeléssel kapcsolatban elégséges információkkal, ezért nem kaptak megfelelő tájékoztatást, így az adataik kezeléséhez való hozzájárulásuk nem tekinthetőek tájékozottnak, az adatkezelés jogalapja ezért hiányzik.

b) A telefonos ügyfélszolgálat üzemeltetésével megbízott alvállalkozások a szerződések szerint saját adatbázist használtak Kötelezett I. által meghatározott célokra. Az állampolgári panaszokhoz kapcsolódó törlési kötelezettség nem teljesítését illetően a Hatóság jelen határozatában megállapítást nem tesz, mivel ebben az esetben az adatkezelő nem Kötelezett I., hanem az adatbázisba az adatokat felvivő call center üzemeltető vállalkozás lesz, így a törlési kötelezettség is őket terheli az Infotv. 17. § (2) bekezdése alapján. Az érintett alvállalkozók közül a Hatóság azonban már korábban adatvédelmi hatósági eljárásban vizsgálta az Impulser Trade Kft., a Ruber Hungary Kft. és a Jugis 2007 Kft. call centeres tevékenységével kapcsolatos adatkezelését és azokkal szemben jogellenes adatkezelés miatt bírságot szabott ki. A szintén érintett Kft II. adatkezelése a későbbiekben adatvédelmi hatósági eljárás megindítását alapozhatja meg.

5. Fentiekre tekintettel a Hatóság az Infotv. 3. § 7. pontja, 4. § (1)-(2) bekezdéseinek, 5. § (1) bekezdésének a) pontja, 14. § a) pontjának és 20. § (1)-(2) bekezdéseinek megsértése miatt a rendelkező részben foglaltak szerint döntött és jelen határozatban a Kötelezetteket adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte.

Jelen határozat természetesen nem tanúsítja a Kötelezett által végzett adatkezelés jogszerűségét azon kérdésekben, melyek vizsgálatára az adatvédelmi hatósági eljárás során nem került sor.

A Hatóság jelen határozatban a Kft I. adatkezelői tevékenységével kapcsolatban megállapítást nem tesz, azt a továbbiakban külön eljárásban vizsgálja.

IV. Eljárási szabályok:

Jelen határozat a Ket. 71. § (1) bekezdésén és a 72. § (1) bekezdésén alapul.

A határozat a Ket. 73/A. § (3) bekezdése alapján a közlés napján jogerőre emelkedik. A fellebbezést a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki. A határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 100. § (2) bekezdése biztosítja, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét a polgári perrendtartásáról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Pp. 330. § (2) és (3) bekezdése határozza meg.

Az Infotv. 61. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében a Hatóság az Infotv. 61. § (3) bekezdése szerinti, százezer forinttól tízmillió forintig terjedő bírság kiszabására jogosult jogellenes adatkezelés megállapítása esetén. A bírság összegét a Hatóság jogszabályon alapuló mérlegelési jogkörében eljárva az Infotv. 61. § (4) bekezdése alapján határozta meg.

A Hatóság a bírság kiszabása során figyelembe vette az ügy összes körülményeit, így különösen az érintettek számát, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét.

Kötelezett I. vonatkozásában:

- Az érintettek száma: A vizsgált időszakban Kötelezett I. jelentős számú termékbemutató – saját nyilatkozata alapján kb. 1000 darab – szervezésére adott megbízást, amelyek az ország egész területére kiterjedtek. Az adatkezeléssel érintett személyek száma így több tízezres nagyságrendűre tehető, tekintettel arra, hogy azon termékbemutatón, amin a Hatóság tagjai is megjelentek 27 fő vett részt.
- A jogsértés súlya: Az Infotv. számos rendelkezésének megsértése kapcsán ragadható meg. Kötelezett I. termékének értékesítése céljából megtévesztő tájékoztatást adott az érintetteknek, mivel szűrővizsgálat, orvosi konzultáció címen hirdette termékbemutatóit, így az ezzel kapcsolatos adatkezelés céljáról az érintettek nem kaptak megfelelő tájékoztatást. A telefonos megkeresések során a tájékoztatás szintén hiányos volt az érintettek adatainak forrásáról.
- A jogsértés ismétlődő jellege: Kötelezett I. az ország egész területén, rendszeresen végezte tevékenységét.

Bírságnövelő tényezőként vette figyelembe a Hatóság, hogy Kötelezett I. által végzett adatkezeléssel érintettek köre igen széles. Bírságnövelő tényezőként értékelte továbbá azt is a Hatóság, hogy az adatkezelés különleges (egészségügyi) adatokat is érintett, illetve sérülékeny érintette körrel szemben – jellemzően az idős korosztály – tanúsították a jogellenes magatartást.

A bírságösszeg meghatározása során a Hatóság figyelembe vette Kötelezett I. gazdasági súlyát, akinek 2014 évben 565 millió Ft értékesítési árbevétele volt és eladni kívánt termékét viszonylag magas áron (400.000 Ft/db) kívánta értékesíteni.

Kötelezett II. vonatkozásában:

- Az érintettek száma: A vizsgált időszakban Kötelezett II. jelentős számú termékbemutató szervezésére kapott megbízást, amelyek az ország egész területére kiterjedtek. Az adatkezeléssel érintett személyek száma így több tízezres nagyságrendűre tehető.
- A jogsértés súlya: Kötelezett II. a termékbemutatón felvett különleges adatok kezelésével kapcsolatban megtévesztő, önmagának ellentmondó és hiányos tájékoztatást adott az érintetteknek. Kötelezett II. kezelésébe jelentős számú különleges adat került, bármilyen jogalap hiányában.
- A jogsértés ismétlődő jellege: Kötelezett II. az ország egész területén, rendszeresen végezte tevékenységét.

Bírságnövelő tényezőként vette figyelembe a Hatóság, hogy Kötelezett I. által végzett adatkezeléssel érintettek köre igen széles. Bírságnövelő tényezőként értékelte továbbá azt is a Hatóság, hogy az adatkezelés különleges (egészségügyi) adatokat is érintett, illetve sérülékeny érintette körrel szemben – jellemzően az idős korosztály – tanúsították a jogellenes magatartást.

A bírságösszeg meghatározása során a Hatóság figyelembe vette Kötelezett II. gazdasági súlyát, akinek saját nyilatkozata alapján 2014 évben (október 31-ig) 89 millió Ft árbevétele volt.

A Hatóság mind Kötelezett I., mind Kötelezett II. felelősségét megállapította, azonban a jogsértések súlya, illetve gazdasági helyzetük eltérő – Kötelezett I. jelentősen nagyobb árbevétellel rendelkezik, azonban a termékbemutatókon Kötelezett II. adott a felvett egészségügyi adatok kezelésével,

továbbításával kapcsolatban megtévesztő tájékoztatást –, emiatt a bírságösszegben való különbségtétel indokoltá vált.

A bírságot a megfelelő számlaszámra megfizetni a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 25. § a) pontjának aa) alpontjában (átutalás), b) pontjának bb) alpontjában (készpénzbefizetés fizetési számlára), c) pontjának ca) alpontjában (készpénzátutalás) felsorolt fizetési módok formájában lehet. A kötelezettség teljesítése során irányadó az MNB rendelet VI. fejezete, azzal a kitételrel, hogy a Hatóság épületében nincs lehetőség a bírságösszeg befizetésére.

A késedelmi pótlék mértékéről szóló tájékoztatás az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 165. § (2) bekezdésében foglaltakon alapul. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 42. § (3) bekezdése szerint a jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett bírság miatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, és adók módjára kell behajtani.

A Ket. 74. §-a alapján a Kötelezett a teljesítési határidő lejártá előtt benyújtott kérelmében, annak igazolásával kérheti a Hatóságtól a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítés (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) engedélyezését, ha rajta kívülálló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene.

A határidő lejártá után az ügyfél – feltéve, hogy a végrehajtást még nem indították meg – az igazolási kérelem egyidejű benyújtásával kérhet fizetési kedvezményt. Ha a Hatóság elutasítja az igazolási kérelmet és a fizetési kedvezmény iránti kérelmet, egyidejűleg dönt a végrehajtás megindításáról is.

A fizetési kedvezmény iránti eljárásért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 29. § (1) bekezdése értelmében 3.000 Ft illetéket kell fizetni. Az Itv. 73. § (1) bekezdésének megfelelően a közigazgatási hatósági eljárási illetéket az eljárás megindításakor illetékbélyeggel az eljárást kezdeményező iraton, azaz a kérelemre felragasztva kell leróni.

Az illeték mértékéről és az illetékfeljegyzési jogról való tájékoztatás az Itv. 43. §-ának (3) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdésének h) pontján alapul.

A határozatnak a Hatóság honlapján történő nyilvánosságra hozatalát a nagyobb számú érintett jogainak védelme érdekében az Infotv. 61. § (2) bekezdése alapján rendelttem el.

A Ket. 127. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú hatóság megindítja a végrehajtást, ha megállapította, hogy a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítése határidőre nem, vagy csak részben, vagy nem az előírásoknak megfelelően történt.

A Ket. 134. § d) pontja értelmében, ha a végrehajtás meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra irányul, a teljesítés elmaradása esetén a végrehajtást foganatosító szerv, ha a teljesítés elmaradása a kötelezettnek felróható, a kötelezettel szemben vagyoni helyzete és jövedelmi viszonyai vizsgálata nélkül eljárási bírságot szabhat ki.

A Hatóság az ügyintézési időbe be nem számítandó időszakok figyelembe vételével az ügyintézési határidőt 64 nappal lépte túl, melynek okai a Kötelezettek együttműködésének hiányában a pontos tényállás felderítésének nehézségei voltak.

A Hatóság feladat- és hatáskörét, valamint illetékességi területét az Infotv. szabályozza.

Budapest, 2015. április 27.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár